

LA DEVANTERA

QUINZENARI CATALANISTA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: ASSOCIACIÓ POPULAR CATALANISTA; ESCUDILLERS BLANCHS, 8, 1er

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que a Catalunya desempenyin càrrechs públics; volem Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sinó tot lo que 's refereixi a la organizació interior de nostra terra; volem que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls plets y causas; volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions é impostos, y volem en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit espanyol, per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa, y establint que la reserva regional forsores presti servey tant sols dintre de Catalunya.» (Del manifest de la «Unió Catalanista» de 16 de Mars de 1897).

NOSTRA DENUNCIA

Lo dia 10 el nostre Director comparegué al jutjat del districte de l'Hospital a declarar en virtut de la denuncia del jutje d'aquell districte contra 'l número 16 de LA DEVANTERA corresponent al 30 de Setembre.

Hi ha denunciats de dit número els següents treballs: *Els grans estats* del nostre Director, *Vicis polítichs* de J. M. La consigna de B. R. *Entenguis be*, de nDurany y Bellerà, *Timadors*, d'en R. Folch y Capdevila y *No vas*, d'en F. Curet y en R. Capdevila.

Han sigut eridats a declarar per el dia 18 del corrent sos autors que hu son, a mes dels senyors citats, en Joseph Mallofré per los articles firmats: J. M. y B. R.

Relacions de Nacionalitats

Las manifestacions externas de tot quant representi vida catalana han de contribuir en gran manera a fer evident l'esperit de nostre rassa. No n'hi ha prou ab retreurelas y parlarne en la premsa ó en el meeting y dirsen partidari, si no qu'es precis revelarho en tots els detalls de aquells actes de la vida ahont un hi té complerta llibertat de acció.

La personalitat política de un poble ha de trasparèntarse sempre y a tot hora si volem esser dignes d'obtenirla, no tant sols pera que 'ls enemichs la concedeixin si no també pera que 'ls nostres compatricis l'acceptin; reclamar uns drets que nosaltres comensem per abdicar, acceptant costums exòtics, es donar arguments als uniformistas pera que segueixin negantnos la llibertat.

Pera demostrar nostre diversitat de rassa es indispensable posar nostres característiques en evidencia obrant sempre y a tot hora com a veraders catalans, despullantnos de tot lo que la influencia estrangera hagi pogut empeltarnos, mal que aquet procedir ens porti perjudicis personals, mal que aparentment fassi poch camí nostre comunió política, mal que las ideas xorcas y migradas—valentse dels procediments viciosos d'altres rasses—s'en enduguin a tots aquells compatricis nostres que encare no han sentit corré per sas venas la sang jove de un poble que reviu. Aixís es com se fá patria, aquesta es la manera com avuy debem afirmar nostre personalitat étnica tot reclamant per ella sos drets de vida.

Y no's ens digui que ab tal procedir tanquem las

portas a la civilisació y al progrés, si no que per el contrari, donem an aquet progrés y an aquesta civilisació un nou capital de vida, factor importantíssim ja qu' es una variant natural del conjunt de pobles que forman la terra y quina missió no ha de discutirse del moment que per la naturalesa ha sigut acceptada.

Assimilar dintre nostre terror tot lo que de bó tinguin els altres es perfeccionar nostre caràcter es enriquir nostre organisme, mes cal tenir present que no es aquesta sola la missió que tenim si no que a mes de perfeccionarnos hem de contribuir al perfeccionament dels altres oferintlos lo que de bó tinguem y an ells pugui servirlos.

Cada poble al presentarse davant del concert universal vé obligat a manifestar las sevas característiques que com a tal el distingeixen mostrant tot lo que pugui contribuir al progrés del conjunt, font de veritable avens, substituint lo endarrerit inútil per lo nou y profitós que 'ls altres ens mostrin. Y no tant sols ha de assimilarho si no que ha de procurar modificarlo donantli el tó particular del terren en que s' trasplanta a fi y efecte de veure si la transformació ha donat lloch a un grau mes de perfeccionament y per lo tant de civilisació qu' es l' objectiu de l' humanitat.

Aquet comer de qualitats morals no dehuen may rebrirjarla als pobles com may l' hem rebutjat els nacionalistas; aquesta selecció natural altament profitosa per l' avens del conjunt no la temem els partidaris de la llibertat y de la vida dels organismes naturals per que ab ella no contribuim a la destrucció si no a la perfecció dels mateixos.

Tot lo que sigui lluïta noble, tot lo que representi millorament de las cualitats de rassa hem de acceptarho vingui de allà hont vingui, establint amorós comer ab tots els pobles de la terra, aprenent d'ells lo que de bó puguin mostrarnos, ensenyatlos orgullosos lo que de bó tinguem. Lo que no acceptem ni podem acceptar may els nacionalistas es la lluïta despòtica y selvatja que 'ls pobles opressors pretenen portar a cap contre las entitats naturals, que, pel sol fet d' esser menos potents que ellas, tractan de reduhirlas per la forsa a imatge seva.

An aquesta lluïta innoble hem d' oposarhi totas nostres resistencias afirman sempre la característica de rassa, rebutjan per sistema tot lo que d' el dominador ens vingui. Hem de tenir present que si volem sostenir nostres drets de poble es indispensable que 'ls exersim y els perfeccionem pera aixís poder mostrar al mon l' indiscutible dret a la vida que reclamem ab justicia.

Obert l' ample camp a tot lo que representi progrés y avens pels pobles, las ideas nacionalistas amorosament acceptan el llas d' unió que 'ns posa ab contacte ab totas las entitats naturals de la terra pera tots junts perfeccionarnos y fer via cap a la llum; Per ellas tinguem sempre de bat a bat portas obertas; per aquells que vulguin destruir nostre personalitat estroncant aixís per l' humanitat font riquesa, tot afirmant pràcticament nostre personalitat característica, alosemlosi ben alta la muralla. Aquesta es la relació que las teorías nacionalistas admeten entre 'ls pobles.

J. M.

La revisió s' imposa⁽¹⁾

EM tornat a presenciar aquets dies un d' aquells fets que 'ns omplen el cor de pena y 'ns fá exercuir de pensarhi. ¡El Catalanisme intentant embrutarse en la política espanyola! Diem intentant, perque en les eleccions del diumenge no hi ha

prés part el catalanisme sino en algún petit districte, y encara posanthi ben poch esforços, que per poch que hagi sigut, sempre ha sigut massa. Y constí que no parlém dels amichs de *La Veu* que son tan aficionats al sport electoral, no; aquets no son pas dels nostres, encara que sápigam greu als inventors de la teoria de l' afinitat.

Prou sabem que 'ls catalanistes convensuts no hi van may a votar, perque aixó, igual que l' anar als toros, es impropri dels qui estimen la dignitat de Catalunya. Pero no tothom té aquella fermesa de convicció, perque no tothom reflexiona, y aixís s' explica 'l que no siga general el retraiment. Y com que 'ls poch convensuts no miren prim en fer actes contraris a la dignitat de la causa catalana, d' aquí vé la necessitat d' un incessant treball de propaganda pera fer entrar en el cervell de tots els catalans l' idea nacionalista. Qui la fa aquesta propaganda en lo que toca al saludable retraiment electoral? Es dolorós lo que passa: no solamente apenes ningu se 'n cuida, sino que hi ha unes bases aprobades en las asamblees de l' Unió que, si be foren redactades ab bona intenció, s' ha vist, al posarles a la pràctica, que indueixen a molts a cometre aquets actes de política espanyola que ben mirat son un ultratge a la memoria de les venerandes institucions de Catalunya.

Hi haurá necessitat de repetir arguments en demostració de l' inutilitat dels procediments electorals pera 'l Catalanisme? ¡Si están en la conciencia de tothom! Es inútil enviar diputats a les Corts de Madrid, perque no 'ls escolten ni 'ls escoltarán may. Es inútil que en nom del Catalanisme 's posin regidors en els municipis, perque essent els ajuntaments organismes lligats íntimament al centre, no podrán may obrar ab llibertat quan se tracti de reivindicacions nacionalistes. Donchs ¿a que perdre temps y diners?

No dirém tampoch gran cosa de l' inconveniencia d' aquets procediments: també está en la conciencia de tothom, 1.er Aquet sport fomenta les baixes passions, que se solen exteriorisar en insults grollers, calumnies, amenaces, garrotades, trencaments d' urnes, trampes y tipinades, es a dir, que es un motiu de perversió social. 2.er Aquet procediment convertiria al Catalanisme en un de tans partits polítichs espanyols, y 'ns acostaria poch a poch als viaranyes de la política mes baixa y

(1) Aquest article, que 'l teníam preparat pera 'l número anterior, vam decidir no publicarlo fins pasades les eleccions, a fi de que no's eregués que atentavam a la llibertat dels electors, fent coacció pera que no votessin. Aixís molts, ja desfogats del entusiasme del sport, jutjarán ab la fredor de la serenitat, y segurament que 'ns darán la raho.

envilida. 3.ª Ens convertiria en mansos anyells al valer-nos rastrearment dels drets que 'ns concedeix la Constitució espanyola, quan d'altra manera podríem ésser temibles. 4.ª Quan un hom se presenta candidat o accepta una candidatura, aquet sol fet ja 'l fa sospitos d'ambicions personals; y com que 'l Catalanisme no vol dup-tosos, sino gent d'honorables indiscutible, resulta que 'l qui accepti una candidatura ja es indigne de pertanyer a nostra comunitat, y per tant no pot merèixer nostres sufragis.

Queda probat, donchs, que un catalanista no pot ni deu anar a votar, y molt menys presentarse candidat. Pot ferho en virtut del lliure arbitri que posseïx l'home, y no se li nega aquesta llibertat; pero es innegable que si ho fa, per aquet sol fet deixa d'ésser catalanista. Ni mes ni menys que 'l qui va als toros ó 'l qui s'aficiona a torejar. Eleccions y tauromaquia son els sports mes notables y nacionals d'Espanya, sports de bojeria, de crits y soroll, de desgracies, de molt de bombo y total res.

Ens fa tant de fàstich parlar d'aquest assumpto, que preferiríem mil vegades no haver-ne de parlar, pero es forços ferne comentaris, fer veure 'ls inconvenients y perills, perque l'assemblea de Tarrassa va sufrir el gran error de no preveurels. Diguemho clar; avuy que regoneixem aquest error, tenim el deber de manifestarho ben alt, que may ha sigut pecat confessar ab penediment les propies culpes, ni es vergonyós l'error, ja aquet es inherent a la naturalesa humana.

Després de l'assemblea de Tarrassa, nosaltres ja vam comprendre desseguida que s'anava malament, pero callavam, perque al llegir les severíssimes regles que aquella assemblea fixava pera 'l cas de presentar-se l'Unió als comicis, al llegir alló de que «es preferible perdre les eleccions avans de recórrer a medis indignes», en deduhíam la conseqüència de que per haver de perdre sempre, s'acabaria per deixarho córrer, es a dir que confiavam en que 'ls acorts de Tarrassa no s'arriarían a posar en practica. Pero 'ns en hem desenganyat. Es mes encara; s'establí que quan l'Unió no tingués candidats propis, veuria ab simpatia als altres si reunien certes condicions; y aixó, tan ignoscent a primera vista, no ha trigat a donar lloch a la célebre teoria de les afinitats, y molts companys de causa, poch convensuts, han interpretat l'acord en el sentit de que, encara que fossin catalanistes, podien anar a votar a qualsevol polítich que 's fes passar per afi. De manera que si aixó's repeteix sovint, arriarà a desnaturali-sarse per complir la primitiva fesomia de l'Unió.

¿Quines son les conseqüències que aixó pot portar? Que si fins ara ha existit una linia divisoria entre 'l catalanisme y 'l regionalisme, aixó es, entre 'ls bons y 'ls dolents, quina linia divisoria consistia en pendre ó no part en la política d'eleccions, l'assemblea de Tarrassa tendeix a esborrar aquesta divisió, de lo que 'n resultarà, en cas de continuar les coses com fins ara, que 'ls dolents corromperán y desacreditarán als bons quedant aleshores tots uns, pero també tots dolents. ¿Quina altra conseqüència vindrà després? Que 'ls bons nacionalistes, els patriotes sencers y honrats, els qui no vulguin corrupteles, al trovarse enganyats per l'afinitat del descrédit, se retirarán a llarga distancia ahont no arri la pestilencia de la política regionalista, y l'Unió, ab la pèrdua de sos millors soldats, perdrà tot lo prestigi que podia tenir.

Vetaquí a qué haurán vingut a parar les bases de Reus y de Tarrassa; van intentar la concordia ab los regionalistes y demés polítichs que no 'ns poden fer mes que nosa perque sempre discorden, y en cambi 's provocará la discórdia entre 'ls bons elements de l'Unió.

Aixó no pot continuar aixís de cap de les maneres. ¿No es vritat que l'hem de regonéixer l'error de Tarrassa? ¿No es vritat que quan se regoneix un error propi s'ha de procurar esmenarlo? Donchs si volém evitar les males conseqüències que hem assenyalat, encara hi som a temps. Està acordat que la próxima assemblea tingui per objecte la revisió de les bases anteriors. Donchs que 's revisin primer que tot y ab tota urgencia les de Reus y de Tarrassa, pero que 's revisin ab conciencia, ab serenitat, amb esprit enlayrat y patriótic, y amb un criteri radical, ben radical, tan radical com sigui possible, que si en aquet criteri s'inspiren els delegats, no hi ha dupte que de la revisió 'n surtirà l'anulació completa de tot lo que parli de medis electorals.

BONAVENTURA RIERA.

Lo sentiment de patria

Quantas vegadas hem recorregut la terra catalana! Quantas vegadas hem sentit la impressió fonda, misteriosa é inesplicable que causa en l'espirit qualsevol de sas encontradas!

Han fruit nostres ulls las capritxosas siluetas de la variadíssima orografia de nostra patria. Nos hem, encimat en los mes enlayrats turons, hem devallat a las mes pregonas valls, hem seguit el curs magestuós de nostres rius ó 'l bellugadís y rialler de nostres torrents. Ens hem entapuat cent voltas pels boscos sentenaris, respirant sas emanacions rehinosas, ó reposant a l'hombra dels arbres d'ufanos brancatje ó haurem recorregut per las floridas prades d'horitzons dilatats.

No es solsament l'espectacle encisador y sublim sempre nou y sempre hermós de la Naturalesa lo que corren sino que aquet tros de Naturalesa forma 'l terrer de nostra patria.

Situats al cim del puig mes alt, tot quan la vista assoleix ens parla de fets de nostra historia que 's desplega a nostres ulls com llibre hont s'hi llegeixen las gestas dels nostres passats.

Y en las obras del home que aquet y 'l temps hem anat convertint en despullas venerables també hi veiem simbolisada la idea de patria. El sensill dolmen en parla dels primers pobladors de nostra terra. Els contats restos dels grechs y fenicis ens recordan el pas d'aquets civilisats pobles y sa influencia en nostre esser; la mes llarga y feconda civilisació romana deixá sa y enllá sos petjadas.

Perqué al contemplar l'enrunat castell feudal avuy niu d'aligas ab tot y las ideas diferentas del nostre temps sentim fonda impressió? Perque 'ns la causa, lo mateix l'artística catedral, que 'l magestuós monastir y fins la petita ermita que corona 'l modest pujol?

En els monuments arquitectònichs el poble hi ha anat grabant sigle per sigle ab tota sa potent fantasia, la seva anima; en cada gargola, en cada capitel, en cada arch en cada cloquer, hi veiem nostre rassa; son sensacions fondas que ha objetivat en la pedra y d'aquestas sensacions d'altres temps, d'aquet sentiment de patria, nosaltres ne som continuadors, el sentim nostre, perque es el mateix el principi que l'informa, es la mateixa font que 'l fa brollar, es la mateixa essencia que hi viu encare que avuy se manifesti ab formas diferentas.

Igal impressió ens produheixen altres manifestacions de l'anima catalana, lo mateix las produccions dels genis, que las cansons del poble, y fruhim ab els grioriosos fets dels nostres pares y patim al recordar sos infortunis encare que ells no 'ns afectin directament.

Las rassas, las nacionalitats, els pobles, tenen quelcom essencial, etern é inmutable que naix al fons del individu, quelcom, que es com un principi de vida ó millor la vida mateixa, quelcom que quan s'exteriorisa dona lloch a manifestacions grandiosas siga en el terreno que 's vulga; es com una religió, com un tabernacle per quin es nostre afecte mes intim.

Si repassém l'Historia de l'Humanitat veurem que aqueix sentiment de patria, no es infecond, sols propi, com l'han volgut titllar alguns desgraciats, de cervells somiadors, sino que ha sigut la desgraciada de las obras mes grans, d'acció comparable a las grans religions ab qui s'ha confós molts voltas; ha sigut sens dubte lo mes sublim que ha niat al fons del individu.

Presentém al home mes positivista, mes práctic allunyat de sa patria, un tros de drap, una sencilla bandera y 'l veuren conmoures fondament, apesar de son escepticisme.

Els cants sentidíssims, ja crits d'indignació ja plans d'ànimas enamoradas de sa llar y de sa deu que 'ns han deixat els profetas israelitis dels llarchs y nombrosos captiveris en la orgullosa Babilonia y que tant contribuïren a la formació del poble jueu, en son una bona mostra.

La sens igual civilisació grega, las obras mestras de sos genis capdals tant grans que nodriren de sava un imperi tant poderós com el romá y ab sas despullas ompliren tot el Renaixement fecundant ab sa forsa vital a la decrepita Europa, no son mes que la exteriorisació del anima grega. Fon tant gran l'acció civilisadora d'aquet poble que per mes que d'ell com a tal ne resti sols una ombra, no obstant ha quedat per sempre

mes y d'ell beuen tots els pobles, lo seu geni immortal, lo que fa exclamar al astrònom Flammarion que quan la Terra rodi sens vida, freda, pels espays interplanetaris encara s'hi dibuxará com una estela, com una llen boyrina lluminosa la patria helénica.

Y mes modernament veiem als pobles dels Balkans als sotmesos al ominos jou dels turks, remoures fortament, veiem als polachs, lo mateix als que 'l despotisme del Tzar de Russia ha llensat, a las glassadas é inhospitalarias planas de Siberia que 'ls que viuen en las populosas capitals d'occident, veiem als fills d'Irlanda, que han buscat un refugi en la lliure América, veiem a tots els fills dels pobles que la diplomacia sens entranyas dels grans estats ha declarat morts botegar al recort no del estat a que sa dissort els ha junyit, no de la Patria oficial que 'ls han donat, sino de sa Macedonia, de sa Polonia, de sa Irlanda, de sa verdadera patria.

Conservemlo, aqueix sentiment, deixemlo esclatar ab forsa, y per mes que descuratjats a voltas per ilusions perdudas, per prestijis cayguts ó per defalliment dels mes que semblavan mes entusiastas, no per aixó deixém de lluytar per aquesta religió de patria, encara que 'ns abandonin, encara que se 'n burlin, encare que 'ns persegueixen, mantenim el foch sagrat, el germen vital, d'aquet amor en que hem de trobarhi nostres mes purs plahers y quina exteriorisació com mes potent sigui mes be ha de produhir a nostra aymada Catalunya.

DE LA MONTANYA

Els ideals engendrators del odi brotan ab violencia; mes, moltíssima mes lenta es la florescencia de las ideas creadoras d'amor.

Aixís hi ha poblets industriosos a la vora dels rius, prodichs, nascuts ahir, adoradors fanátichs d'una idea veila, utópica, absolutista; hi ha pobles rurals al cim de la Montanya... en la beatitut de las foudalades bosquerols ahon els ideals tenen una virulencia y una aspró que fan engunia y uns y altres en tant se consumeixen en el fervor de radicalismes estérils, barran la porta a la llum esperansadora de las novas orientacions.

Per aixó els ideals vells hi prenen un carácter dogmátich, esqerp, a la trasfusió de qualsevol delicadesa de sentiment.

Las terras ermas, ahon hi creix la flor groga de las olivardas, esperan la sembra de la llavor plena prompte a germinar.

Y veu aquí el camí per fer.

Será, si 's vol, la tasca mes feixuga del catalanisme pero será la reconquesta de l'element sanitos que neutralisa el baf de corrupció social, la reconquesta de l'arxiu de la Tradició, contrapés de las conmocones sobtadas en la lluyta constant de las grans ciutats.

L'arch de Sant Martí del catalanisme ha d'apareixer aquí dalt ab una gamma de colors mes viva, mes crua, han d'esborrarse las mitjas tintas y acentuarse fortament las siluetas.

Sols aixís el sentiment catalanista pot venir a rompre la incultura de las encontradas alterosas, l'ensanyament, la virulencia de las foudalades, l'adoració fanática de las vessanas dels rius.

Un día la virtualitat dels principis autonómichs arribará al cor dels oprimits de totas las nacionalitats d'Europa.

Aquet día, aixó qu' es tant fort... las armas, els exercits formidables, serán ja impotens per vence els ideals, el pensament, que encara ho son molt mes de forts.

Allavors quasi ningu parlará, presentin la grandesa de la gestació, será un moment espectant y dirán els pobles esclaus volém y... será.

Y d'aquest suprem esforç en vindrá l'aubada de Justicia, precursora del amor dels pobles humils, débils y oprimits en front de l'orgull, la forsa y la tiranía dels grans Estats.

HOMS Y TEIXEDOR.

Gironella Novembre.

NOSTRE DEVER

A base primordial de la regeneració dels fills de Catalunya està en la instrucció i per això 'l donar instrucció a qui n' estigui mancat es el dever dels catalans que pensém en l' avenir

de nostra patria.

De las diferents classes de que 's compón la Societat catalana la classe obrera es la que compta ab mes gran proporció d' ignorants de lo que se n' aprofitan despiadadament els que sols cercan entre 'ls rebulliments de la massa pedestal pera aixecarse y llocs de refugi de sa migrada finalitat política.

Y els que cauhen en el defecte de voler convencer als ignorants partidaris d' un camp polítich determinat, ab arguments, haurían de tenir en compte avans que tot que pera qu' aquets arguments fassin efecte es precis semblarlos en terra abonada, es precis qu' aquell á qui vaigin dirigits tingui las facultats prou desenvoladas pera compendrels.

Mentres el nivell intelectual de nostre poble no sigui mes enlanyat, els vividors de tota mena trobarán á casa nostra un lloch hont collocarhi miseries, mentres tinguin una mica d' oratoria y un xich de trassa en trobar frases d' efecte qu' enlluernin. La desgracia mes gran que pot tenir l' home es no sapiguer pensar per compte propi y haver de fer per lo tant el paper d' esclau del criteri dels altres. Precisament la proporció d' ignorancia esmentada mes amunt, es lo que 'ns explica 'l poch éxit de tot lo qu' es veritable emancipació política.

Un vividor cualsevol per poch que sigui 'l seu art d' enganyar, trobará camp abonat pera sos fins particulars mentres la ignorancia domini á la massa y sols cal girar la vista al entorn pera demostrarho. Guay-teulos els pobres, esclaus d' un polítich cualsevol; el seu amo 'ls parla ahir del amor que 'ls portava y ells ho cregueren; avuy sembla en l' ayre que respiran els gèrmens de tota mena d' odís y rancúnias, y els ignorants odian; demá 'ls cridarà pera acostarsels ben á la vora y sobre la atapahida basa aixecarhi ell ben alt y els esclaus obehirán cegament, anulant avans, ara y sempre sa propia personalitat y renegant de la dignitat personal al vestir la llureya d' un polítich.

¡Quina pena fan els pobres ignorants! S' exaltan per un home perque son incapassos de covar ideals y mercès á n' aixó cambian cada dia de camp polítich seguint els faldons del orador que 's tassi á mes preu ó figurant en el camp que fassi mes fressa. Y cuan cansats de servir d' escambell á l' un y á l' altre senten la punxada del desengany, comque l' ignorancia es l' element predominant en ells s' en van á casa desilusionats y aburrits sense poguer servir á cap moviment social serio, ni á cap causa de emancipació humana.

Es indubtable que l' estat general d' ignorancia no ha de durar sempre, pero no es menys cert qu' es un dever de tots els que tenen amor á la humanitat el procurar que s' acabi lo mes aviat millor dintre de la seva esfera. Els catalans dintre 'l nostre camp y en lo que possible 'ns sigui havém de portar cada hu nostre grá de sorra en la imprescindible obra d' educació del nostre poble.

De cap manera tenim de posar aquesta obra en segón terme com aquells que malgastan sas energias y cabals en cosas d' actualitat política que fan tant de bé al poble catalá, ab poca diferencia, com las campanyas políticas dels vividors de que parlavam mes amunt. No hem de caure tampoch del costat de la precipitació qu' es patrimoni dels qu' aixecan institucions de fracás fatalment segur, sino que sense desmayar y ab la constancia dels conscients hem de treballar sense descans fins á conseguir enlanyar el nivell de cultura de nostra Patria y acostarla per lo tant á la seva redempció.

JOSEPH OLIVERAS.

ENGRUNAS

¡Ay, que tinch! ¡Ay, que tinch!

«¡Cueste lo que cueste, ejército y marina es lo que España necesita!»

No sé si somio ó bé es que l' insigne Cánovas ha ressucitat.

«¡No puede seguir España por más tiempo sin determinar su condición en el concurso de las naciones civilizadas!»

La minoria republicana—termina diciendo el señor Salmerón—no se opondrá á proyecto alguno que tienda á favorecer al ejército....»

¡Molt bé, Sr. de las cuatro unidades!

De jove molt pocas cosas tenía de bó, pero are, creguins, Sr. Salmerón entornisen á casa que s' ha fet vell y ni tant sols per president de la República d' Andorra pot servi; hi faria mal paper.

El Sr. Vallés y Ribot ha renyit amb los republicans unitaris.

Es diu que tracta de tornar-se á unir amb los catalanistas.

Deu volguer dir amb los regionalistas, si es aixís, si, home, no 's fassi pregar els ne convé un de jefe que sapiga fer tots los papers.

Are en cuan als catalanistas no 'n volem d' unions, si de cas te de convertir-se en catalanista de fila, fer un acte de contrició devant del poble y retirar-se uns deu anys á caseta, després d' aixó si 'ls seus actes son com cal ja li deixarem ser, pero no 's pensi pescar cap acta de diputat ni cosa que ho sembli, tant sols hi trovará molta feyna y molts disgustos; pero tampoch se trovará com are que sent lo qui donava mes arguments los seus mateixos companys se ni burlavan á la cara.

Fassiho y no fassi mes cabriolas que ja es massa gran per jugar á jochs de nens.

Llegeixo:

«Villaverde ha celebrado con Silvela una larga conferencia, para tratar de la cuestión con Salmerón.

Parece que Silvela recordó á Villaverde, que en un caso parecido, cuando tuvo una cuestión personal con el conde de las Almenas, la rechazó con criterio análogo al que hoy emplea Villaverde.»

Y es clar home. La sanch no deu haver de arribar al riu. Ja n' hi ha prou que al devant del país prou beneyt pera creuers als polítichs, fassin veure que 's barrallan. Entre tant s' entreté y vostés van fen la seva.

Meeting á Premiá de Mar

Degut als insults y parauladas qu' alguns republicans deixaren anar en un meeting electoral que celebraren en aquella població lo día 18 del passat Octubre, contra 'ls catalanistas l' Agrupació Catalanista de Premiá de Mar publicá una rasonada fulla protestant dels conceptes emittits per aquells Srs. y retantlos á un meeting de controversia á n' ells y als seus capítosts que devia tenir lloch lo día primer del mes que som en lo local de l' Agrupació.

Aquells Srs. republicans digueren qu' acceptavan la proposició y qu' anirían á discutir á nostres companys junt amb alguns dels seus capítosts, mes arribada l' hora no compareixí ningú amb qui discutir fent lo que sempre acostuman de no darse per entesos.

Atesa la gran concurrencia que s' havia reunit tant del poble com de tota la comarca y molts companys qu' hi anaren de Barcelona, s' organisá un meeting de propaganda que no duptem deixá fondas arrels en lo cor dels que tingueren la sort d' assistirhi.

Comensá lo Sr. President de l' Agrupació exposant en un concis parlament l' objecte per que s' havia reunit tan bon estol de compatricis y pregunt á tots los concurrents que si hi havia algú que no estés conforme amb los conceptes emesos per algún dels oradors que farien us de la paraula podia rebatre's amb deguda forma y exposant arguments y probas sens insults ni parauladas de cap mena puig que á n' aquest terreny no hi volían baixarhi 'ls catalanistas, puig es un medi que demostra clarament lo baix nivell del qu' l' emplea y la falta d' arguments á favor dels ideals.

Lo Sr. Alsina, Secretari de l' Agrupació feu patent lo grau de llibertat d' aquells Srs. que per combatre una idea no tenían altre medi qu' insultar als seus de-

fensors; digué que 'ls catalanistas no anavan á demanar vots com ho feren los republicans 'l altre día y que per lo tant no tenían cap necessitat d' insultar als seus contraris per afalagar los baixos instints de las masses y fer qu' aquestas los seguissin com mansos anyells, puig lo Catalanisme vol que 'l poble tingui conciencia de lo que fá y del cami que segueix y acabá dolentse de que no hi haguessin comparegut los republicans, puig d' aquella manera haguera quedat ben palesa la manera d' obrar d' uns y altres.

Lo Sr. Bonhome, President del «Centre Catalunya» de St. Martí de Provensals atacá amb gran fermesa aquells falsos redemptors del obrer que no mes volen que 'l poble inconcient los serveixi d' escambell per arribar á un lloch que pels seus mérits propis no conquistarian jamay; com á obrer qu' es proba amb gran coneixement de causa que l' obrer l' única salvació la pot trobar en lo Catalanisme puig en aquest es ahont se troba la verdadera llibertat y la tolerancia fent que tots ells estiguin units per llassos de concordia y germanor y no per odís ni envejas personals.

Lo Sr. Coca del «Catalunya Federal» combaté als que dientse federals y pretenint defensar las saludables doctrinas del mestre del federalisme En Francisco Pi y Margall van de brasset amb los republicans unitaris, treballant per una República que sino fos igual fora pitjor que la Monarquia actual; sostingué que 'l lloch de combat dels verdaders federals es al costat del catalanisme puig tots defensan la mateixa causa. Rebutjá 'l dictat de retrogradats que donan los unitaris als catalanistas puig digué que si algú pot esser titllat de retrogradado son los mateixos republicans que tenen un programa tancat en todas las questions, may los catalanistas que consideran todas las ideas políticas, religiosas y sociales dignas de consideració y respecte mentres los qui las sustentin ho fassin amb manifesta bona fé sens coartar en res ni per res la llibertat dels que las sustentin contrarias; digué que no podían esser retrogradats los que deixan de banda als homes se preocupin tant sols de las ideas, ben al revés dels republicans que continuamente están fabricantse idols de fanch.

Lo Sr. Llorens del Centre Catalunya estudiá las bases de Manresa comparantles amb lo programa dels republicans, exposá las diferencias principalissimas dels dos programas, en lo referent als sistemas de quintas, obligatori pels uns que creuen que patint una mica 'ls richs sufrirían menos los pobres, com si á un pogués consolarlo la desgracia d' un altre, y voluntari lo dels altres sistema eminentment lliberal que sols vol que sigui guerrero aquell que no tingui en la massa de las sangs; aquell qu' estigui de conformitat amb son carácter; analisá lo sistema de tributació progressiva preuísat pels catalanistas de que qui res no tingui res no pagui y que 'l que tingui per deu pagui com deu tal com se te d' interesarse la verdadera igualtat.

Interrumpit durant sa peroració per alguns Srs. que ningú sap qui eran els recomanó que demanesin la paraula que galantment los hi fora cedida per que exposessin lo que creguessin convenient y lo que estaban disposats á discutir mes aquells...—no se com dirlos—com á gossos peters que sols lladran d' esquitllentas ni gosaren dir aquesta boca es meva, continuan lo seu brillant discurs lo Sr. Llorens.

Lo Sr. Folch y Capdevila nostre bon amic del 'l Associació Popular Catalanista fou saludat al aixecarse amb una forta salva d' aplaudiments, comensá manifestant qu' encare que 'ls republicans no haguessin comparegut ell volia imaginar-se qu' estaban presents, digué que á las lloansas y apologias que dits Srs. podían fer de la República no tenia res mes que dirlos hi que tan tiránica es la República com la Monarquia, puig tant l' una com l' altre tenen las lleys constitucionals de l' Estat que ja 's cuidan de modificar los políticians d' ofici que van turnan en lo poder amb lleys secundarias que al aplicarlas anulan todas las llibertats consignadas en la Constitució: doná exemples en demostració de las afirmacions citant lo cas de que hi haigi Monarquias mes liberals qu' altres Repúblicas, com succeix amb Inglaterra qu' individuos expulsats per las ideas avansadas de la República Francesa, trovan aculliment en la Monarquia Inglesa ahont disfrutan de todas las llibertats del altres ciutadans y com ha succehit darrerament aquí qu' individuos expulsats de la República Argentina han trobat aculliment dins la Monarquia Espanyola poguentse dedicar lliurement als seus quefers ordinaris lo mateix qu' els altres ciutadans.

